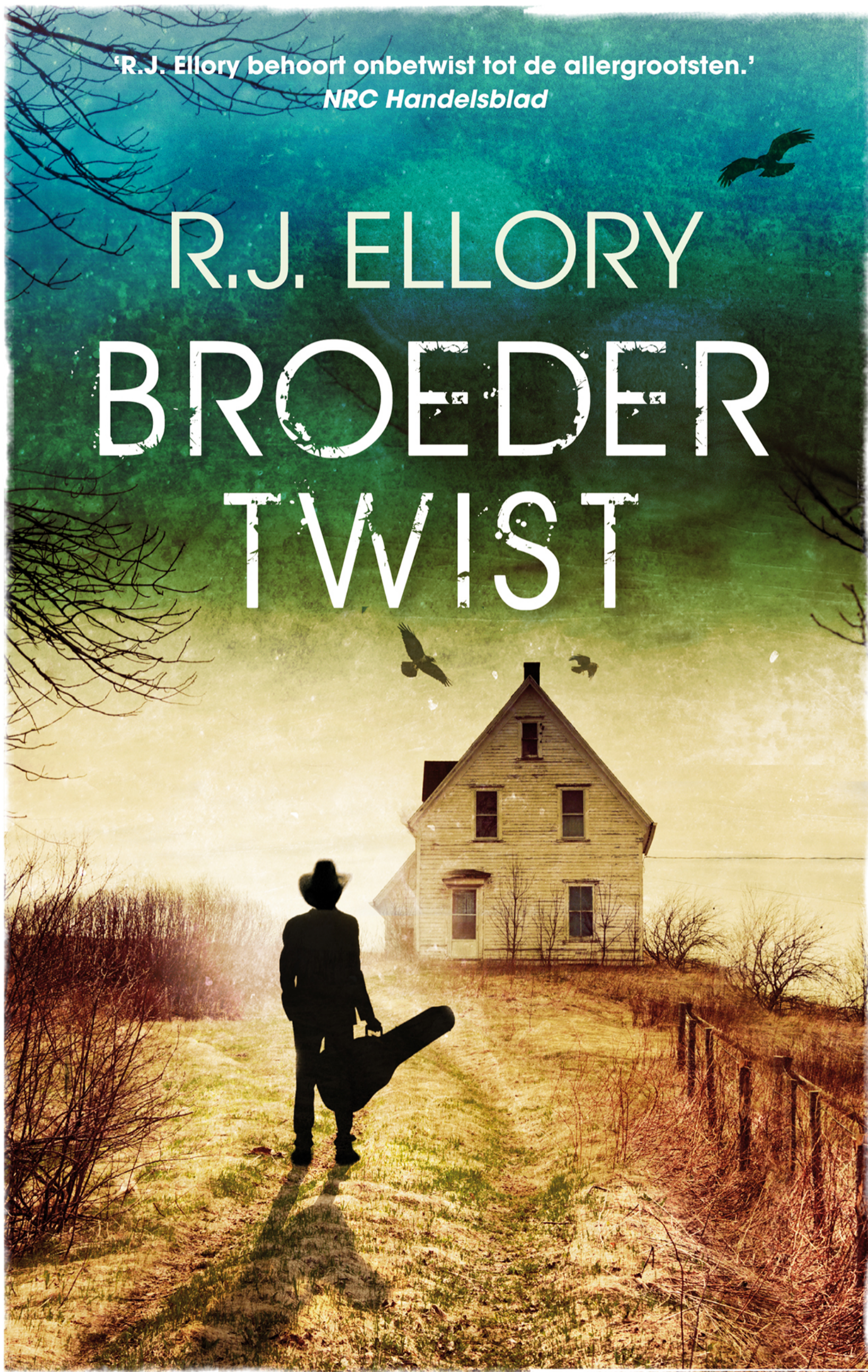

'R.J. Ellory behoort onbetwist tot de allergrootsten.'
NRC Handelsblad

R.J. ELLORY BROEDER TWIST

R.J. Ellory

Broedertwist

De Fontein

1

‘Een rein geweten is niets meer dan een slecht geheugen.’

Dit was, voor wat het waard was, het laatste dubieuze pareltje wijsheid dat Evan Riggs aan Henry Quinn te bieden had op de dag dat hij uit Reeves County Farm Prison werd ontslagen.

Het was juli 1972 en Henry Quinn zat precies drie jaar, drie weken en vier dagen – en ook nog een paar uur, maar gezien de tijd die hij achter de tralies had doorgebracht, was dat een verwaarloosbaar detail. In ieder geval tot aan de laatste nacht. Die laatste nacht leek zijn matras bultiger, de cel benauwder en het geluid van de gekooide mannen angstaanjager dan al het andere dat hij sinds zijn komst had ervaren. Evan Riggs, op het bed boven hem, sliep overal doorheen. Riggs zat al meer dan twintig jaar. Als iets zijn slaap verstoorde, merkte Henry Quinn daar niets van.

Quinn wist dat de tiener die hij ooit was geweest – die gekluisterd en brandend van schaamte over de omloop naar zijn nieuwe thuis schuifelde met niets anders dan een korte broek en een gladgeschoren schedel – niets meer te maken had met de man die hij was geworden... Het was of zijn ziel hem was afgenomen en er een andere voor in de plaats gekomen was.

Hij had zijn tijd uitgezeten, had geluisterd en misschien wat geleerd. Hij was geslagen, in elkaar getrapt, gekneusd en bijna gebroken, maar hij had het toch maar overleefd. Dat was voor een groot deel te danken aan Evan Riggs en daarom stond hij voor de rest van zijn leven bij hem in het krijt. Als hij ooit dreigde die schuld te vergeten, hoefde hij alleen maar in de spiegel te kijken naar het litteken dat van zijn rechterschouder over zijn middenrif naar zijn linkerribben voerde. Dat was een vreselijke nacht geweest, een nacht die hij in zijn eentje nooit had overleefd.

Toen – eindelijk – de laatste uren van Henry in Reeves waren aangebroken, bleef Evan Riggs bij hem en praatte over alles behalve het afscheid.

‘Succes kan geen demonen verjagen,’ hield Riggs hem voor. ‘Ont-houd dat, jochie. Ik heb geprobeerd mijn demonen te verdrinken in alcohol, maar ze kunnen verdomd goed zwemmen. Dat is de clou. Harts-tocht, dat brandende verlangen meer te zijn dan je bent... dat brengt je tot de dingen die je moet doen, wat dan ook, maar het slaapt nooit, snap je? De honger die creatieve mensen drijft, wordt uiteindelijk hun dood.’

‘Daarom zijn er zeker zo veel aan de drugs.’

‘Misschien... Ik zou het niet weten. Daar ben ik nooit aan begonnen. Jezus, op mijn eigen manier waarschijnlijk wel. Ik zocht naar rust op de bodem van een fles. Ik heb me rot gezocht, maar het nooit gevonden. Mensen worden niet door drank het slechte pad op gestuurd. Maar die geeft ze wel het idee dat er geen gevolgen zijn. Het zit zo dat als je maar dronken genoeg bent, je nergens meer een touw aan vast kunt knopen. Je huilt overal om; je lacht overal om. De oplossing voor alle problemen in je leven dient zich kristalhelder aan als je anderhalve liter drank achter je kiezen hebt. Maar de volgende dag blijkt dat je nog steeds een sukkel bent. Elke zonsopkomst dacht ik dat het beter zou worden. Elke zons-
ondergang bleek dat ik er weer naast zat.’

Evan Riggs, die ooit tokkelde op de gitaar, ooit zanger en een radio-ster in West Texas was geweest en ooit had gemoord, keek aandachtig naar de jongeman die op de rand van het bed tegenover hem zat en glim-lachte.

‘En nu zijn we uitgepraat, Henry Quinn,’ zei hij, misschien als grapje, want laconiek was Evan Riggs wel. Meestal was hij rustig, oplettend, en had hij een uitdrukking op zijn gezicht alsof hij wist dat hij nooit te ho-ren zou krijgen waar hij naar snakte. ‘Genoeg gepraat. Jij moet doen wat je van plan bent te doen met de rest van dat leven van je.’

Riggs was een meedogenloze man met een meedogenloze geschie-den, nog geen vijftig jaar oud en al meer dan twintig jaar gevangenis achter de rug. Nog een paar jaar en dan had hij de helft van zijn leven achter de tralies doorgebracht. Henry Quinn vertrok en iemand anders zou zijn plaats innemen en ook die zou vóór Evan Riggs weer in vrij-heid worden gesteld. Riggs vertelde nooit hoeveel slapies hij al had gehad. Hij liet niet veel los over zijn eigen gedachten en gevoelens. Misschien kwam dat doordat hij uit West Texas kwam; misschien pas-te het gewoon bij Riggs. Henry Quinn had zich vaak afgevraagd waar-om Riggs zijn kletspraatjes tolereerde. Er waren duizenden manieren om te sterven; misschien was eenzaamheid de ergste kwaal. Misschien

was het wel zo eenvoudig; elke stem was beter dan stilte. Wat Quinn betreft, de stilte begon al na een week op zijn zenuwen te werken, want in de pauzes tussen geluiden tolden zijn gedachten in het rond en zochten wanhopig een verklaring voor de situatie waarin hij was beland. Die was er niet. Dat was tenminste – uiteindelijk – de conclusie. Soms kreeg je van het leven, het lot, van God, een hand kaarten waar je geen kant mee op kon.

‘Ik hoor de man al die je komt halen,’ zei Riggs.

Nu hoorde Quinn de voetstappen ook, over de omloop, de trap af, en dat maar al te vertrouwde gerinkel van hakken op metaal, de eerste nacht als een doods-klok, de laatste als een bevrijdingsklok die van diep onder de grond weerklonk. De strijd was gestreden. De oorlog voorbij.

‘Evan –’ begon Henry, maar Evan hief zijn hand en legde hem het zwijgen op.

‘We doen niet aan die onzin van afscheid nemen, Henry. Ik heb je ruim drie jaar aangehoord en ik heb er schoon genoeg van. Ik verheug me eigenlijk wel op een beetje stilte en rust.’

‘Ik wilde je alleen bedanken –’

‘Zorg dat je mijn dochter vindt en geef haar die brief, jochie. Als je dat voor me doet, ben ik jou meer schuldig dan jij mij ooit kunt zijn.’

‘Ik heb je mijn woord gegeven, Evan. Ik zal haar opzoeken en haar de brief geven.’

‘Dat weet ik, jochie, dat weet ik.’

Zodra de bewaker aan de andere kant van de tralies verscheen, draaide Henry zich om.

‘En, heb je al innig kussend of hoe dan ook afscheid van je minnaar genomen?’

Evan knipoogde naar de cipier en lachte spottend. ‘O, maar er is nog genoeg voor jou over, hoor, meneer Delaney. Maak jij je met je mooie hoofdje daar maar niet bezorgd over.’

‘Wat ben je toch een klootzak, Riggs. Ik krijg zin om naar binnen te komen en –’

Henry Quinn ging zo staan dat Delaney Riggs niet meer kon zien.

‘Ik ben klaar, baas,’ zei Quinn.

‘Godsamme, hoe je het hebt uitgehouden met die krankzinnige ouwe zak is mij een raadsel,’ zei Delaney. ‘Hoe dan ook, voor jou zit het erop. Ik denk dat het niet lang zal duren voor we elkaar weer zien. Maar dan heeft Riggs alweer een nieuw schatje.’

‘Ik dacht het niet,’ zei Riggs. ‘Ik bewaar mezelf helemaal voor jou, Delaney.’

Delaney negeerde de opmerking, draaide naar links en brulde: ‘Open zeventien! Er gaat een man weg!’

Daarop volgde een storm aan geroep en gefluit en geschreeuw van het hele blok. Als een tickertapeparade vlogen rollen toiletpapier over de omlopen en gangen. Koffiebekers werden zo hard tegen de tralies geslagen dat er deuken in kwamen.

Henry Quinn voelde een stevige greep om zijn schouder en zonder zich om te draaien legde hij even zijn hand op die van Riggs en hield die een tel vast.

‘Onthoud wat ik je heb verteld, jochie. Ogen en oren open en mond dicht. Er is buiten de muren zo goed als niemand die er niet opuit is je een loer te draaien. En als je in de hel komt, kijk dan naar me uit. Ik zit ergens met een fles op je te wachten.’

Quinn knikte. Hij kon zich niet omdraaien om de man aan te kijken. Hij wilde niet dat Riggs de tranen zag die opwelden in zijn ogen.

Sommige mensen laten – in zeldzame gevallen – hun vingerafdrukken achter op je ziel.

Het hele proces duurde uren. Henry Quinn zat eindeloos te wachten en naar de klok te staren, maar daar was hij aan gewend. Gezeten op een harde plastic stoel in een antiseptisch schone gang waarin je de wroeing toch nog kon ruiken, zat Henry een poosje naar zijn handen te staren. Waar vroeger eelt zat van het gitaar spelen zat nu eelt van houweel, schep en hamer voor het breken van rotsblokken, en het gooien van stukken rots, en het opstapelen ervan. Het zou nog een poos duren voor hij net zo goed kon spelen als vroeger.

Hij moest naar zijn moeder in San Angelo. Inwendig werd hij verscheurd. De laatste keer dat ze op bezoek kwam, had hij haar gevraagd niet meer te komen. Dat was meer dan een jaar geleden. Ze had onzin uitgekraamd zoals: *We zijn hetzelfde, jij en ik, of niet? Soms heb ik het gevoel dat mijn geest zo bekrompen is dat hij me gevangenhoudt... andere keren is hij zo ruim dat ik er jaren in kan lopen zonder bij de grens te komen.* Het ging niet om wat ze zei, maar om hoe ze het zei. Alsof ze het tegen meerdere mensen had terwijl Henry in z'n eentje tegenover haar zat. Een van de bewakers had Henry gevraagd of het wel goed met haar ging. Henry had gezegd dat het uitstekend ging, dat ze alleen moe was van de reis en misschien een beetje gespannen. Henry wist dat ze dronk. Niet omdat ze dorst

had, maar medicinaal, en dat dit soort medicijn een veelheid aan kwalen veroorzaakte die eenvoudig genezen konden worden door te stoppen met drinken.

Henry dacht dus aan zijn moeder, kwam al snel tot de conclusie dat hij niet wist wat hij van haar moest denken en probeerde daarom aan andere dingen te denken.

Hij spreidde zijn vingers en keek door de ruimte tussen zijn vingers naar de zwart-wit geblokte tegelvloer onder zich. Een dambord dat hij zo vaak had geboend dat hij het kende als zijn broekzak.

Hij moest zijn gitaar ophalen en zijn spullen en zijn truck en dan in zuidwestelijke richting rijden naar de grens met Mexico, op zoek naar een stadje dat Calvary heette. Carson, de broer van Evan Riggs – met wie hij gebrouilleerd was – was daar sheriff en uit wat Evan hem had verteld, wist hij dat Carson sinds Evan de bak in was gedraaid, de wettelijke voogd was van diens dochter. Als hij haar had gevonden, haar de brief had gegeven en zo zijn belofte had ingelost, kon hij gaan en staan waar hij wilde. Die belofte aan Riggs woog zwaar, zoals altijd wanneer hij iemand zijn woord had gegeven, en Henry Quinn wist dat hij verdoemd was als hij zijn woord brak.

Evan Riggs – de man tegen wie Henry eindeloos aan had gepraat, de man die geduldig had geluisterd naar alles wat Henry te zeggen had, de man die een soort onuitputtelijke put leek te zijn geworden voor alles wat Henry Quinn te zeggen had – was zelf een raadsel voor Henry gebleven.

Evan Riggs zou sterven in Reeves County Prison. De enige andere optie was overplaatsing naar een andere gevangenis en dat zou betekenen dat hij ergens anders in eenzelfde omgeving zou sterven.

Levenslang. Geen hoop op strafvermindering. Levenslang dat levenslang betekende. En allemaal voor niets.

Ik heb tegen ze gezegd dat ik me niet herinner wat er is gebeurd en dat is ook zo. Maar dat willen ze niet horen. Een man die iets vergeet is een man die iets te verbergen heeft. Zoals ik al zei, een rein geweten is niets meer dan een slecht geheugen. Evengoed weet ik in mijn botten dat ik die man heb gedood. En waarom?

Sommige mensen zeiden dat Evan Riggs niet op de elektrische stoel was gekomen omdat hij een bekende countryzanger was met een langspeelplaat op zijn naam. Anderen zeiden dat het was omdat hij twee jaar in het leger had gediend, van 1943 tot 1945, net als gouverneur Robert Allen Shivers, geboren in Angelina County, gestudeerd in Austin, een

man die net als de meeste conservatieve Democraten wel van wat getokkel op de gitaar en zang hield. Legerjongens respecteerden legerjongens en daarom leefde hij nog.

Er werd ook gezegd dat Evan Riggs nog leefde omdat bij iedereen een zweem van twijfel leefde of hij daadwerkelijk in juli 1950 die man in dat goedkope hotel in Austin had doodgeslagen.

Dat allemaal daargelaten, gouverneur Shivers had de papieren getekend; Riggs ging levenslang naar Reeves County Farm Prison zonder kans op strafvermindering. De dode man, de een of andere gladjanus die Forrest Wetherby heette, verdween in het niets.

Riggs was half bewusteloos en nog stinkend naar drank uit zijn kamer gesleept. Hij zei dat hij zich niets kon herinneren – niet de man die hij gedood zou moeten hebben, geen geschreeuw, geen handgemeen. Hij had geen verklaring voor het bloed op zijn knokkels of de scheuren in zijn kleding. Eén ding wist hij wel. Hij wist dat hij een dronkaard was, een beroerde, en dat hij in staat geacht moest worden een man te doden. Hij had in het leger gediend. Hij had gevochten in Europa. Wanneer je een man traint om te doden, is het een kwestie van tijd voor hij dat ook doet.

Riggs ontkende de beschuldiging niet, accepteerde de eerste advocaat die hem werd toegewezen en verzoende zich met de drie Schikgodinnen, die noodlottige Griekse figuren die de draden sponnen om de gebeurtenissen in het hele leven van begin tot eind aan elkaar te weven. De Schikgodinnen waren hem niet gunstig gezind, maar het had erger gekund. Gouverneur Shivers greep in en Riggs hoefde niet te tapdansen op het linoleum terwijl de staat zijn hersens braadde.

Mensen die Riggs kenden, vroegen zich af waarom hij zich niet heviger verzette. Sommigen zeiden dat hij zeker de Bijbel las en bang was dat wat hij hier op aarde uit de weg was gegaan, hem later parten zou spelen. Beter nu de straf te ondergaan en het achter de rug hebben dan het vooruitzicht op een eeuwigheid verdoemenis in het hiernamaals. Sommigen zeiden dat iemand schuldig kon zijn aan iets heel anders en dat God een manier had gevonden om een zondaar te berechten en er was overweldigend veel bewijs dat hij een alcoholist was en een rokkenjager en een bandeloos leven leidde. Gingen per slot van rekening de liedjes op die langspeelplaat van hem niet allemaal over één ding? De naam van de plaat – *The Whiskey Poet* – was immers veelzeggend genoeg wat betreft de inspiratie van Riggs. ‘Lord I Done So Wrong’. ‘The Chea-

ting Heart'. 'I'll Try and Be a Better Man'. Als je die leuke wijsjes wegdacht, was het zo goed als een bekentenis.

De mensen dachten toch wat ze wilden en vaak had dat niets te maken met de waarheid.

Onder die omstandigheden leefde Riggs en hoe vaak hij ook probeerde zijn leven terug te draaien, het lukte niet. Achteromkijken kwam het dichtst bij opnieuw beleven, maar achteromkijken was slechts een schim van wat geweest had kunnen zijn, met de belofte van niets nieuws onder de zon.

Henry Quinn en Evan Riggs waren tot elkaar veroordeeld, leek het wel – opzettelijk, per ongeluk, door het lot, wie zou het zeggen? Ze kruisten elkaars pad als twee zwerfhonden op zoek naar een thuis dat er nooit was geweest en er nooit zou komen. De dynamiek en omstandigheden waaronder ze bijeen waren gekomen leken op elkaar, al was het alleen maar omdat er uiteindelijk drank in het spel was, en een lange nacht, en een gevangenisstraf.

Wat Henry betrof, die zag wel dat Riggs in staat was te doden, zeker om te vechten als een kat in het nauw. Als hij zijn mening had moeten geven, zou hij zeggen dat hij dacht dat Riggs die man in Austin wel had vermoord en hoewel hij beweerde dat hij zich er niets van herinnerde, stond het met grote letters op zijn hart geschreven. Innerlijke waarheden kunnen nooit helemaal worden verstopt.

Het leven van Evan Riggs was veranderd door een gevecht; dat van Henry door een kogel. De kogel die het leven van Henry Quinn in de war schopte was dezelfde kogel die Sally O'Brien bijna van het leven beroofde. En de ironie wil dat de .38 kogel helemaal niet voor haar bedoeld was. Hij was zelfs voor helemaal niemand bedoeld.

Het was gewoon een van die dingen. Een ongeluk, een toeval, opnieuw het spinnen van een van die noodlottige draden. Verder was het Gods wil en die doorgrondde niemand.

Dit is hoe Henry Quinn in Reeves belandde:

De man van Sally O'Brien, Danny, was al naar zijn werk. De twee oudste kinderen, Laura en Max, waren zo'n twintig minuten eerder naar de schoolbus gerend en Sally was alleen met de baby, Carly. Sally droeg een T-shirt van haar man en een jurk. Het leek een heel gewone dag, zo'n dag als gisteren en de dag daarvoor, maar dat was het niet. Voor er nog een minuut was verstreken, zou het leven van Sally rampzalig veranderen, maar dat kon ze niet vermoeden.

De kogel die om 09.18 uur op de ochtend van maandag 3 februari 1969 door het raam vloog, klonk als een lamp die sprong. Sally was zich nauwelijks van het geluid bewust en had zeker geen tijd om de bron ervan te ontdekken. Hij overbrugde de laatste paar meter naar het fornuis, waar Sally roerei stond te bakken, en ging haar nek binnen onder de perfecte hoek om zo veel mogelijk schade aan te richten zonder haar luchtpijp of ruggenmerg te doorboren.

Op de radio was een liedje van The Light Crust Doughboys, niet in de originele samenstelling, maar de latere groep, die Smokey Montgomery had samengesteld. Sally kon de hele dag naar dat soort muziek luisteren en de hele avond en dan weer een hele dag, mensen als Tommy Duncan en Bob Wills en Knocky Parker. Haar man zei dat het achterhaald was, maar haar man zei zo veel waarop ze geen acht sloeg.

Door een onwillekeurige reactie verstevigde Sally haar greep op de lepel waarmee ze roerde en even bleef ze staan – stokstijf met haar ogen wijd geopend – en toen kukelde ze opzij en viel op het linoleum. De lepel haakte achter de rand van de pan en het hete roerei viel om haar heen op de grond.

Carly – die een jaar en vier maanden oud was – begon te giechelen. Ze begreep het spelletje dat mama speelde niet, maar vond het grappig. Ze giechelde een halve minuut door, maar toen vond ze het spelletje niet meer zo leuk.

Nog een halve minuut en Carly begon te huilen. Ze zou zeker twintig minuten doorhuilen voor de postbode, ooit een drinkmaatje van Danny O'Brien, dat Ronnie Vaughan heette, voor de deur stond met een poststuk dat getekend moest worden.

Vaughan klopte op de hordeur en daarna op de binnendeur. Hij hoorde de baby huilen, maar er kwam geen reactie. De binnendeur was dicht, dus hij liep om het huis heen en benaderde de woning van achteren. Vanaf de achterveranda kon hij zijdelings de keuken in kijken. Het gaatje in het raam viel hem niet op en ook zag hij Sally O'Brien niet liggen, in een plas bloed en tussen het roerei. De baby zag hij echter wel en het feit dat niemand acht op haar sloeg, vond Ronnie Vaughan voldoende alarme- rend om de politie in te schakelen.

Om 09.43 uur stopte er een zwart-witte politieauto voor de deur. De dienstdoende agenten, James Kincade en een man die net van de academie was gekomen, Steve French, namen de situatie in ogenschouw. Kincade drukte op de bel en klopte herhaaldelijk op de voordeur en

vroeg toen het telefoonnummer van O'Brien. Hij liet de administratie drie keer het telefoonnummer bellen en de telefoon binnen lang overgaan. Om 09.51 uur kwamen Ronnie Vaughan, James Kincade en Steve French gezamenlijk tot de conclusie dat er iets niet in orde was. Kincade en French gingen door de keukendeur naar binnen en nog voor Kincade drie passen had gezet, merkte hij dat hij niet alleen door het ontbijt van Sally O'Brien liep, maar ook door haar bloed. Kincade, van wie later werd gezegd dat hij door te handelen het leven van Sally had gered, stopte een vinger in het kogelgat in haar hals om verder bloedverlies tegen te gaan. Zelfs toen ze op een brancard werd getild hield hij zijn vinger daar, net als tijdens de rit van ruim twaalf kilometer naar de eerstehulpafdeling van het San Angelo County Hospital.

Als James Kincade zich niet gedragen had als een klein Nederlands jongetje, zou Sally O'Brien zijn doodgebloed. Maar ze bloedde niet dood; ze haalde het. De kans was groot dat ze nooit meer zou kunnen praten, maar ze leefde.

Er volgde een onderzoek. Waarom zou iemand een vrouw als Sally O'Brien door haar hals schieten terwijl ze roerei maakte? Waarom zou iemand überhaupt op haar schieten?

Het duurde vijftintig minuten voor agent James Kincade het gat vond in de schutting die grensde aan de tuin van de O'Briens. Met een stuk touw stelde hij vast welke baan de kogel had gevolgd en hij vond de plek waar de kogel was afgeketst op een waterton. Hij onderzocht het hele gebied zorgvuldig en kwam, met zijn niet onaanzienlijke kennis van vuurwapens, tot de conclusie dat er maar één plek was waarvandaan de kogel kon zijn afgeschoten om voldoende kracht te behouden om af te ketsen op de waterton en de hals van de vrouw te doorboren. Hij richtte al zijn aandacht op de tuin aan de achterkant van de tuin van O'Brien. Het (huur)huis werd bewoond door een vrouw die Nancy Quinn heette, en haar zoon, Henry. Aangezien er niemand thuis was, klom hij over de schutting aan de achterkant en ontdekte lege bierblikjes en hulzen. Hij raakte niets aan.

Tweeënhalf uur later verschenen hij en French met een huiszoekingsbevel en in hun kielzog een rechercheur die Oscar Gibson heette, geboren in Oklahoma maar inmiddels al jaren West Texaan. Hij werkte nu acht jaar bij de politie van San Angelo, was een beste man, een eerlijke politieagent, en hij wachtte geduldig terwijl Kincade en French op de deur bonkten, op de bel drukten en toen tot de onvermijdelijke conclusie kwamen dat er niemand thuis was.

Nadat hij over de schutting van O'Brien was geklommen en de situatie aandachtig en objectief in ogenschouw had genomen kwam Gibson tot dezelfde conclusie als Kincade, zij het zonder bewijs en hypothetisch. Iemand, of meerdere mensen, had in de achtertuin van Quinn bier gedronken en er een wapen afgevuurd. Een van de kogels was door de schutting gegaan, afgeketst op de waterton, en had toen de hals van die vrouw van O'Brien doorboord. De kogel had rond negen uur zijn kwade werk verricht en de schoten waren waarschijnlijk onopgemerkt gebleven en niet gemeld, omdat het een werkdag was en de meeste bewoners niet thuis waren. Of het bier drinken samenviel met het schieten en of degenen die het bier hadden gedronken ook degenen waren die hadden geschoten was onbekend. De naam die ze hadden was Henry Quinn, behalve als zijn moeder, Nancy, een soort hedendaagse Annie Oakley was die graag Buckhorn dronk.

Binnen twee uur hadden ze de jongen te pakken. Er was geen twijfel mogelijk. Nadat hij de eerste paar vragen bevestigend had beantwoord – *Was je vanmorgen thuis en heb je in de achtertuin bier gedronken? Heb je een wapen afgevuurd?* – konden ze hem ter plekke arresteren. Nancy Quinn werd opgehaald van haar werk en aan het eind van de dag werd haar zoon in staat van beschuldiging gesteld vanwege onrechtmatig wapenbezit en geweldpleging. Het feit dat hij nog niet oud genoeg was om alcohol te mogen drinken rekenden ze hem maar niet aan. Gibson bevestigde altijd dat hij een vergevensgezind man was. De jongen had zich al erg genoeg in de nesten gewerkt en niemand, om te beginnen Henry, was erbij gebaat als het nog erger werd.

Henry Quinn, die over twee dagen achttien werd, zou als volwassene worden berecht en werd overgebracht naar het huis van bewaring in San Angelo. De eerste zitting was een formaliteit. De jongen had geen enkel verweer. Hij had gedronken, het wapen afgevuurd, en Sally O'Brien had de kogel in haar hals gekregen. Er was vastgesteld dat de kogel met het betreffende wapen was afgevuurd en niet uit een ander wapen kwam. Als Sally was gestorven, was het doodslag geweest. Een advocaat van politie vertelde Nancy Quinn dat als de jury haar zoon toegenegen was, hij waarschijnlijk drie tot vijf jaar zou krijgen in Reeves County Farm Prison. Hij maakt haar duidelijk dat Sally O'Brien minder geluk had. De kans dat ze haar spraak terug zou krijgen was minimaal. Hij waarschuwde haar dat Henry wanneer hij vrijkwam op zijn hoede moest zijn voor Danny O'Brien.

De rechtszaak verliep zoals verwacht. De jury was Henry gunstig gezind. De verdediging, of die nu van de politie kwam of door een ander werd gevoerd, ging heel wat slimmer en doelgerichter te werk dan in augustus 1950 bij Evan Riggs. Henry Quinn kreeg drie tot vijf jaar en werd na de uitspraak op maandag 16 juni 1969 naar Reeves overgebracht. Hendrix was net gearresteerd voor bezit van heroïne. De Apollo 10 was gelanceerd en nog geen vijftien kilometer van de maan verwijderd. Het aantal Amerikaanse gesneuvelden in de oorlog in Vietnam had net dat van de oorlog in Korea overtroffen. 'Get Back' van The Beatles stond boven aan de hitparade.

Zo was het gebeurd.

Het is een understatement dat het leven in de gevangenis een schok was voor Henry Quinn. Erger dan een understatement. Alles wat was gebeurd tussen de dag van zijn arrestatie en zijn aankomst in Reeves kwam hem nu onecht en transparant voor.

Het gebeurde allemaal niet echt en het deed er niet toe. Hij zou natuurlijk zo wakker worden, in de zekerheid dat het zijn eigen fantasie was geweest, die door een lachspiegel op de kermis zo akelig verwrongen was dat zijn ergste nachtmerries de werkelijkheid leken. Maar het was de werkelijkheid niet. Hij was in dromenland. Hij had niets te vrezen.

Sally O'Brien bestond helemaal niet. Hij had niet met zijn dronken kop spelletjes gespeeld in de achtertuin. Er was helemaal geen kogel geweest om af te ketsen, Carly O'Brien had niet zitten huilen bij haar moeder, die bijna doodbloedde op het linoleum. Er was geen advocaat geweest, geen aanklacht, hij was niet in staat van beschuldiging gesteld, er was geen rechtszaak geweest, geen vonnis. En de dag van de uitspraak? Dat was gewoon een opmaat geweest naar zijn ontwaken.

Een ontwaken dat niet kwam.

De realiteit van wie hij was, waar hij was en de bizarre wending die zijn leven had genomen drong tot hem door met het geluid van een zware deur, een deur die achter hem in het slot viel op die eerste avond in juni 1969.

Dat geluid is nergens mee te vergelijken, het lijkt wel of het wezen van dat geluid zit ingebakken in het spirituele weefsel van het menselijk bestaan. We hebben het allemaal gehoord. We weten allemaal wat het betekent. Het boet nooit in aan zeggingskracht of macht. Zo'n oud geluid in zulke jonge oren.

Je bent geen vrij man meer, Henry Quinn.

Je eet wanneer wij dat zeggen. Je pist wanneer wij dat zeggen. Je rookt en loopt en praat en werkt en schijjt wanneer wij dat zeggen. Voor jou heel lang geen meisjes of gitaren of een lekker ontbijt, jongen. Zo is het nu eenmaal. Doe het er maar mee of verhang je in de latrine met meters in elkaar gedraaid beddengoed en in de hoop dat niemand je vindt voor je ogen glazig zijn geworden en je jezelf hebt bevuild.

Er valt niets meer aan te veranderen.

Die eerste nacht lag Henry Quinn in de gevangenis. Hij kon niet slapen. Er werd op hem gelet, zoals op alle nieuwelingen, of hij niet zou proberen zelfmoord te plegen. De eerste zeven nachten alleen in een cel met niets dan tralies. De bewaking werd elke vier uur afgelost, zodat niemand tijdens de dienst in slaap viel. Mannen huilden. Mannen snikten. Mannen baden. De bewaker zei niets; de anderen riepen dat de la-waaimakers verdomme hun kop eens moesten houden.

Houd op met dat verdomde gejack, klootzak, anders zal ik je smoel voorgoed komen dichttimmeren.

Henry huilde niet en ook snikte of bad hij niet. Hij lag in stilte en wenste dat de nacht voorbij was. Op de een of andere manier hielp het want elke nacht leek korter dan de vorige en na drie dagen sliep hij, de uitputting had hem in haar greep en bracht hem een onrustige, maar gelukkig droomloze slaap.

De ochtend van de achtste dag werd hij geïntegreerd. Hij mocht douchen, werd ontluisd, kreeg een extra spijkerbroek, schoenen met rubberzolen, maar geen sokken. Na de opstand van 1959 in Reeves behoorden sokken niet meer tot het standaard uniform. De mannen hadden vuistgrote stenen meegenomen uit het veld, ze in hun sokken gestopt, een paar bewakers neergeslagen en er een gedood, en de hele boel was twee dagen tot stilstand gekomen. Toen kwamen de National Guard en een stuk of honderd mannen die graag soldaatje wilden spelen en ze herstelden de orde met brandslangen, knuppels en een grote overmacht. Dichter bij oorlog zouden ze niet komen, maar de gevangenen gaven ze waar voor hun geld.

De toenmalige directeur was ‘met pensioen’ gegaan en de nieuwe man, een doorgewinterde veteraan die Frank Colby heette, werd aangesteld om Reeves in model te brengen. En dat deed hij. Gevangenen konden weer geleend worden – ze werden, aan elkaar geketend, buiten tewerkgesteld – en de opgekropte frustraties en daarbij horende woede binnen de bevolking van Reeves County Farm werd gekanaliseerd in sociale en maatschappelijk constructieve ondernemingen. NATUUR-

LIJKE INSPANNING VOOR VERBETERING. COLBY VEEGT DE GANGEN SCHOON. REEVES: DE ROUTE NAAR REHABILITATIE. Allemaal witgewassen flauwekul. Colby wilde hogerop, had altijd oog gehad voor smeergelden en aarzelde niet die aan te nemen. Hij was echter een vrijgevege man en al het personeel, van hoog tot laag, in Reeves profiteerde van die vrijgevigheid. Reeves County Farm Prison werd een spreekwoordelijke hoorn des overvloeds en daarom werden het slaan, de onnodig wrede eenzame opsluitingen, de verwondingen van gevangenen en dodelijke ongelukken door de vingers gezien.

In dit vernieuwde verbeterinstituut werd Henry Quinn geïntegreerd en hij wist – binnen een paar dagen – dat deze plek hem zou maken of breken.

Lees verder in *Broedertwist*.

Van R.J. Ellory verschenen bij De Fontein:

Een stil geloof in engelen (2009)

Een volmaakte vendetta (2010)

Een mooie dag om te sterven (2011)

De helden van New York (2012)

Bekraste zielen (2013)

Stervensuur (2013)

Een inktzwart hart (2013)

Een ongenode gast (2014)

Het kwaad en de rivier (2014)

Een circus van schimmen (2015)

Eerste druk november 2016

Oorspronkelijke titel *Mockingbird Songs*

First published in Great Britain in 2015 by Orion Books, an imprint of The Orion Publishing Group Ltd, London

Copyright © 2015 Roger Jon Ellory

The moral right of Roger Jon Ellory to be identified as the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2016 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Kris Eikelenboom

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagbeeld: man © T.J. Scott/Getty Images; achtergrond © Julie Marshall/Getty Images

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 3899 7

ISBN e-book 978 90 261 3900 0

NUR 302, 305

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek, met uitzondering van historische figuren, zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.